

הלכות שבת פרק כא

א. נאמר בתורה "תשבת" (שמות כג, יב; שמות לד, כא) אפלו מדברים שאינן מלאכה, חייב לשבת מהן. ודברים הרבה הן, שאסרו חכמים משום שבת מהן דברים, אסרום מפני שהן דומים למלאכות, ומהן דברים, אסרום גזרה שמה יבוא מהן אסור סקלה; ואלו הן:

ב. כל המשוה גמות, הרי זה חייב משום חורש; לפיכך אסור להפנות בשדה הנירה בשבת, שמה ישוה גמות. המפנה את האוצר בשבת, מפני שהוא צריך לו לדבר מצוה, כגון שיכניס בו אורחים, או יקבע בו מדרש לא יגמר את כל האוצר, שמה יבוא להשוות הגמות. טיט שעל גבי רגלו, מקנחו בכותל או בקורה; אבל לא בקרקע, שמה יבוא להשוות הגמות. לא ירק בקרקע וישוף ברגלו, שמה ישוה גמות; ומתר לדרס הרק שעל גבי הקרקע, והולך לפי תמו.

ג. נשים המשחקות באגוזים ושקדים וכיוצא בהן אסורות לשחק בהן בשבת, שמה יבוא להשוות הגמות; ואסור לכבד את הקרקע, שמה ישוה גמות, אלא אם כן היה רצוף באבנים. ומתר לזלף מים על גבי הקרקע, ואינו חושש שמה ישוה גמות, שהרי אינו מתכוון לכך. אין סכין את הקרקע, ואפלו היה רצוף באבנים; ואין נופחין אותו, ואין מדיחין אותו, אפלו ביום טוב, קל וחמר בשבת שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחל, ויבוא להשוות הגמות, בזמן שהוא עושה כן, במקום שאינו רצוף.

ד. חצר שנתקלקלה בימי הגשמים, מביא תבן ומרדה בה; וכשהוא מרדה, לא ירדה לא בסל, ולא בקפה, אלא בשולי הקפה שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחל, ויבוא להשוות גמות.

ה. המשקה את הזרעים, חייב משום זורע; לפיכך אסור לשאב מן הבור, בגלגל גזרה, שמה ימלא לגנתו ולחרבתו. ומפני זה, אם היה הבור שלגלגל בחצר, מתר למלאות ממנו בגלגל.

ו. התולש, חייב משום קוצר; לפיכך אסור לרדות דבש מפורתו בשבת, מפני שהוא כתולש. אין עולין באילן, בין לח בין יבש; ואין נתלין באילן, ואין נסמכין באילן. ולא יעלה מבעוד יום, לישוב שם כל היום כלו. ואין משתמשין במחבר לקרקע כלל גזרה, שמה יתלש.

ז. פרות שנשרו בשבת, אסור לאכלן עד מוצאי שבת גזרה, שמה יתלש. הדס המחבר, מתר להריח בו, שאין הנתיתו אלא להריח בו, והרי ריחו מצוי; אבל אתרוג ותפוח וכל הראוי לאכילה, אסור להריח בו במחבר גזרה, שמה יקץ אותו לאכלו.

ח. אילן שהיו שרשיו גבוהין מן הארץ שלושה טפחים, אסור לישוב עליהן; ואם אינן גבוהין שלושה, הרי הן פארץ. היו באין מלמעלה משלושה לתוך שלושה, מתר להשתמש בהן; היו גבוהין שלושה, אף על פי שצדן אחד שווה לארץ, או שיש חלל תחתיהן שלושה אסור לישוב עליהן.

ט. אין רוכבין על גבי בהמה בשבת גזרה, שמה יחתך זמורה להנהיגה. ואין נתלין בבהמה, ולא יעלה מבעוד יום לישוב עליה בשבת. ואין נסמכין לצדי בהמה; וצדי צדדין, מתרין.

עָלָה בְּאֵילָן בַּשַּׁבָּת בְּשׁוּגָג, מִתֵּר לִירֵד; בְּמִזִּיד, אָסוּר לִירֵד. וּבִבְהֶמָה אָפְלוּ בְּמִזִּיד יֵרֵד, מַשּׁוּם צֶעַר בְּעַלֵּי חַיִּים. וְכֵן פּוֹרְקִין הַמַּשְׁאוּי מֵעַל הַבְּהֶמָה בַּשַּׁבָּת, מַשּׁוּם צֶעַר בְּעַלֵּי חַיִּים.

י. פִּיצָד: הִיתָה בְּהֶמְתּוֹ טְעוּנָה שְׁלִיף שְׁלֹתְבוּאָה מְכָנִים רֹאשׁוֹ תַחְתָּיו, וּמִסְלָקוֹ לְצַד אַחֵר, וְהוּא נוֹפֵל מֵאֲלָיו. הִיָּה בָּא בְּדֶרֶךְ בְּלִילֵי שַׁבָּת, וּבְהֶמְתּוֹ טְעוּנָה כְּשִׁיגִיעַ לְחֹצֵר הַחִיצוֹנָה, נוֹטֵל אֶת הַכָּלִים הַנִּטְלִין בַּשַּׁבָּת; וְשֹׁאֵינָן נִטְלִין, מִתֵּיר הַחֲבָלִים וְהַשְּׁקִין נוֹפְלִין. הָיוּ בַּשְּׁקִין דְּבָרִים הַמַּשְׁתַּבְּרִין אִם הָיוּ שְׁקִין קִטְנִים, מִבֵּיא כָּרִים וּכְסָתוֹת וּמִנִּיחַ תַּחְתֵּיהֶן, וְהַשְּׁקִין נוֹפְלִין עַל הַכָּרִים: שֶׁהָרִי אִם יִרְצֶה לְשַׁלֵּף הַכֵּר, שׁוֹלֵף, מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׁקִים קִטְנִים וְקָלִים, וְנִמְצָא שֶׁלֹּא בָטַל כָּלִי. הִיתָה טְעוּנָה עֲשֵׂתוֹת שְׁלֹזְכוּכִית, מִתֵּיר הַשְּׁקִים וְהֵן נוֹפְלִין שָׁאֵף עַל פִּי שִׁישְׁבְּרוֹ, אֵין בְּכֶךְ הַפֶּסֶד גָּדוֹל: שֶׁהָרִי הַכֹּל לְהַתְּכָה עוֹמֵד, וְלִהְפֹּסֶד מוֹעֵט לֹא חָשְׁשׁוּ. הָיוּ הַשְּׁקִים גָּדוֹלִים וּמִלֵּאִים כָּלִי זְכוּכִית וְכִיוּצָא בָהֶם, פּוֹרֵק בְּנִחַת. וּמִכָּל מְקוֹם, לֹא יִנִּיחַן שֵׁם עַל גְּבִי בְּהֶמָה מַשּׁוּם צֶעַר בְּעַלֵּי חַיִּים.

יא. הַמַּדְבֵּק פְּרוֹת עַד שִׁיעֲשׂוּ גוֹף אֶחָד, חֵיב מַשּׁוּם מַעֲמַר. לְפִיכֶךְ מִי שֶׁנִּתְפָּזְרוּ לוֹ פְּרוֹת בַּחֲצֵרוֹ, מְלַקֵּט עַל יָד עַל יָד וְאוֹכֵל; אֲבָל לֹא יִתֵּן לֹא לְתוֹךְ הַסֵּל וְלֹא לְתוֹךְ הַקֶּפֶה, כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּחֲל: שָׁאֵם יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּחֲל שֶׁמָּא יִכְבֹּשֶׁם בְּיָדוֹ בְּתוֹךְ הַקֶּפֶה, וְיָבוֹא לִידֵי עֲמוּר. וְכֵן אֵין מְקַבְּצִין אֶת הַמֵּלַח וְכִיוּצָא בּוֹ, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאָה כְּמַעֲמַר.

יב. מִפָּרֶק, חֵיב מַשּׁוּם דָּשׁ, וְהַסּוּחֵט זִיתִּים וְעֵנָבִים, חֵיב מַשּׁוּם מִפָּרֶק; לְפִיכֶךְ אָסוּר לְסַחֵט תַּתִּים וְרִמּוֹנִים, הוֹאִיל וּמִקְצַת בְּנֵי אָדָם סוּחֲטִים אוֹתָם כְּזִיתִים וְעֵנָבִים שֶׁמָּא יָבוֹא לְסַחֵט זִיתִּים וְעֵנָבִים. אֲבָל שָׁאֵר פְּרוֹת, כְּגוֹן פְּרִישִׁין וְתַפּוּחִים וְעִזְרוֹרִין מִתֵּר לְסַחֵטָן בַּשַּׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁאֵינָן בְּנֵי סַחִיטָה.

יג. כְּכִשְׁיִין וְשִׁלְקוֹת שֶׁסַּחֲטָן אִם לְרַכֵּךְ גּוֹפֶן, מִתֵּר; וְאִם לְהוֹצִיא מִימִיָּהֶן, אָסוּר. וְאֵין מְרַסְקִין אֶת הַשֶּׁלֶג, שִׁיזוּבּוּ מִימּוֹ; אֲבָל מְרַסֵּק הוּא לְתוֹךְ הַכּוֹס, אוֹ לְתוֹךְ הַקֶּעֶרֶה. הַשּׁוּם וְהַבֶּסֶר וְהַמִּלִּלוֹת שֶׁרַסְקָן מִבְּעוֹד יוֹם אִם מִחֲסָרִין דִּיכָּה, אָסוּר לוֹ לְגַמֵּר דִּיכָּתֵן בַּשַּׁבָּת; וְאִם מִחֲסָרִין שֶׁחִיקָה בִּיד, מִתֵּר לוֹ לְגַמֵּר שֶׁחִיקָתָן בַּשַּׁבָּת. לְפִיכֶךְ מִתֵּר לְגַמֵּר שֶׁחִיקָת הָרִיפּוֹת בְּעֵץ הַפְּרוּר בְּתוֹךְ הַקֶּדְרָה בַּשַּׁבָּת, אַחֵר שֶׁמּוֹרִידִין אוֹתָהּ מֵעַל הָאֵשׁ.

יד. הַמּוֹלִל מִלִּילוֹת מוֹלִל בְּשָׁנוּי, כְּדִי שֶׁלֹּא יִרְאֶה כְּדָשׁ. הַיּוֹנֵק בְּפִיו, פֶּטוּר; וְאִם הָיָה גּוֹנֵחַ מִתֵּר לוֹ לִינֵק בְּפִיו, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִפָּרֶק כֹּלֵאֲחֵר יָד, וּמַשּׁוּם צֶעַר לֹא גָזְרוּ, וְאֵף עַל פִּי שֶׁאֵין שֵׁם סִכָּנָה.

טו. פְּרוֹת שֶׁזָּבּוּ מֵהֵן מַשְּׁקִין בַּשַּׁבָּת אִם זִיתִּים וְעֵנָבִים הֵן אָסוּר לְשִׁתּוֹת אוֹתָן הַמַּשְּׁקִין, עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת: גִּזְרָה שֶׁמָּא יִתְכּוֹן, וַיִּסַּחֵט אוֹתָן בַּשַּׁבָּת. וְאִם תַּתִּים וְרִמּוֹנִים הֵן אִם הַכֶּנִּיסָן לְאֲכִילָה, מַשְּׁקִין שֶׁזָּבּוּ מֵהֵן מִתֵּרִין; וְאִם הַכֶּנִּיסָן לְדֶרֶכֶן, מַשְּׁקִין שֶׁזָּבּוּ מֵהֵן אָסוּרִין עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת.

טז. זִיתִּים וְעֵנָבִים שֶׁרַסְקָן מִעֶרֶב שַׁבָּת, וַיִּצְאוּ מֵהֵן מַשְּׁקִין מִעֲצָמָן מִתֵּרִין; וְכֵן חֲלוֹת דְּבֶשׁ שֶׁרַסְקָן מִעֶרֶב שַׁבָּת מַשְּׁקִין הַיּוֹצְאִין מֵהֵן בַּשַּׁבָּת, מִתֵּרִין: שֶׁאֵין כָּאֵן מְקוֹם לְגִזְרָה, שֶׁכָּבֵר רַסְקָן מִבְּעֶרֶב.

יז. זֹרֶה וּבוֹרֵר, מַאֲבוֹת מְלָאכוֹת הֵן. לְפִיכָךְ אֵף עַל פִּי שְׁמַתָּר לְמַלֵּל מְלִילוֹת, בְּרָאשֵׁי אַצְבָּעוֹתָיו, כְּשֶׁהוּא מִנְפַח, מִנְפַח בִּידוֹ אַחַת בְּכָל כּוֹחוֹ אֲבָל לֹא בְקִנּוֹן, וְלֹא בַתְּמַחוּי: גְּזֵרָה שְׁמָא יִנְפָה בְּנִפְהָ וּבְכִכְבָּרָה, שֶׁהוּא חֵיב. וְהַמְשַׁמֵּר שְׁמֵרִים, תּוֹלֵדֶת בּוֹרֵר אוֹ מְרַקֵּד הוּא; לְפִיכָךְ אֵף עַל פִּי שְׁמַתָּר לְסַנֵּן יַיִן צָלוּל אוֹ מִים צָלוּלִין, בְּסוּדְרִין אוֹ בְּקַפִּיפָה מַצְרִית, לֹא יַעֲשֶׂה גָמָה, בְּסוּדֵר שְׁלֹא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַחֲל, וַיָּבוֹא לְשַׁמֵּר בַּמְשַׁמֵּרֶת. וְכֵן אֲסוּר לְתַלּוֹת אֶת הַמְשַׁמֵּרֶת, כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַחֲל שְׁמָא יָבוֹא לְשַׁמֵּר. וְכֵן הַמַּחֲבֵץ, תּוֹלֵדֶת בּוֹרֵר הוּא; לְפִיכָךְ אֵף עַל פִּי שְׁנוֹתֵנִין שְׁמִשְׁמִין וְאַגּוּזִים לְדָבֵשׁ, לֹא יַחֲבֵץ בִּידוֹ.

יח. הַמַּחֲתֵף אֶת הַיָּרֵק דֵּק דֵּק, כְּדִי לְבַשְּׁלוֹ הָרִי זֶה תּוֹלֵדֶת טוֹחֵן, וְחֵיב; לְפִיכָךְ אֵין מְרַסְקִין לֹא אֶת הַשַּׁחַת, וְלֹא אֶת הַחֲרוֹבִיץ, לְפָנֵי בַהֲמָה, בֵּין דֵּקָה בֵּין גָּסָה מִפְּנֵי שְׁנִירָאָה כְּטוֹחֵן. אֲבָל מַחֲתִכִּין אֶת הַדְּלוּעִין לְפָנֵי הַבַּהֲמָה, וְאֶת הַנִּבְלָה לְפָנֵי הַכְּלָבִים שְׁאִין טַחֲיָנָה בַּפְּרוֹת. וּמַתִּירִין אֱלֻמוֹת שְׁלַעֲמִיר לְפָנֵי בַהֲמָה, וּמִפְסָפֵס בִּידוֹ אֱלֻמוֹת קִטְנוֹת; אֲבָל לֹא אֱלֻמוֹת גְּדוּלוֹת, מִפְּנֵי הַטֵּרַח שֶׁבָּהֶן.

יט. חֲבִלֵי סִיָּאָה וְאַזּוּב וְקֶרְנִית וְכִיּוּצָא בָּהֶן, שֶׁהַכְּנִיסָן לְמֵאֲכָל בַּהֲמָה מְסַתְּפֵק בָּהֶן, וְקוּטֵם וְאוֹכֵל בְּרָאשֵׁי אַצְבָּעוֹתָיו; אֲבָל לֹא בִידוֹ הַרְבֵּה שְׁלֹא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַחֲל, וַיָּבוֹא לְדֵק.

כ. הַצְרִיךְ לְדֵק פְּלִפְלִים וְכִיּוּצָא בָּהֶן, לְתֵן לְתוֹךְ הַמֵּאֲכָל בַּשַּׁבָּת הָרִי זֶה כּוֹתֵשׁ בִּיד הַסִּפִּין, וּבִקְעָרָה. אֲבָל בַּמַּכְתָּשֶׁת חֵיב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא טוֹחֵן; לְפִיכָךְ אֲסוּר לְבָרִיא, לְהַתְּרַפּוֹת בַּשַּׁבָּת גְּזֵרָה, שְׁמָא יִשְׁחַק סַמָּמִינִין.

כא. פִּיצֵד: לֹא יֹאכֵל אָדָם דְּבָרִים שְׁאִין מֵאֲכָל בְּרִיאִים, כְּגוֹן אֲזוּבִיּוֹן וּפּוּאָה; וְלֹא דְבָרִים הַמְשַׁלְשָׁלִים, כְּגוֹן לַעֲנָה וְכִיּוּצָא בָּהֶן. וְכֵן לֹא יִשְׁתֶּה דְבָרִים שְׁאִין דֶּרֶךְ הַבְּרִיאִים לְשְׁתוֹתָן, כְּגוֹן מִים שֶׁבִשְׁלוּ בּוֹ סַמָּמִינִין וְעִשְׂבִּים.

כב. אוֹכֵל אָדָם אֲכָלִין וּמַשְׁקִין שְׁדֶּרֶךְ הַבְּרִיאִים לֹאֲכָלָן וּלְשְׁתוֹתָן, כְּגוֹן הַכֶּסֶּבֶר וְהַפִּישוֹת וְהָאֲזוּב; אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן מְרַפְּאִין, וְאֲכָלָן כְּדִי לְהַתְּרַפּוֹת בָּהֶם מֵתֵר, הוּאִיל וְהֵם מֵאֲכָל בְּרִיאִים. שְׁתֵּה חֲלִתִית מִקֵּדֶם הַשַּׁבָּת, וְהָרִי הוּא שׁוֹתֶה וְהוֹלֵךְ מֵתֵר לְשְׁתוֹתָן בַּשַּׁבָּת, בְּמִקּוֹמוֹת שְׁנֵהֲגוּ הַבְּרִיאִים לְשְׁתוֹת הַחֲלִתִית; וְשׁוֹתִין זֵיתוֹס הַמַּצְרִי, בְּכָל מְקוֹם.

כג. וְכֵן שְׁמָנִים שְׁדֶּרֶךְ הַבְּרִיאִים לְסוּף בָּהֶן מֵתֵר לְסוּף בָּהֶן בַּשַּׁבָּת, וְאֵף עַל פִּי שְׁנֵתְפוֹן לְרַפּוּאָה; וְשְׁאִין הַבְּרִיאִים סָכִין בָּהֶן, אֲסוּרִין. הַחוּשֵׁשׁ בְּמִתְנָיו לֹא יְסוּף יַיִן וְחִמְץ, אֲבָל סֵךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן; וְלֹא שֶׁמֶן וָרֵד, אֲלֹא בְּמִקּוֹם שֶׁהַבְּרִיאִים סָכִין אוֹתוֹ. וּמֵתֵר לְסוּף שֶׁמֶן וּמֵלַח, בְּכָל מְקוֹם. נִגְפָה יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ, צוּמְתָה בֵּינִי; וְאִינוּ צוּמְתָה, בַּחֲמֵץ: וְאִם הָיָה עֲנַג, אֵף בֵּינִי אֲסוּר.

כד. הַחוּשֵׁשׁ בְּשָׁנָיו לֹא יִגְמַע בָּהֶן אֶת הַחֲמֵץ, וַיִּפְלֹט; אֲבָל מִגְמַע הוּא, וּבוֹלַע. הַחוּשֵׁשׁ בְּגִרּוֹנוֹ, לֹא יַעֲרַעְרֵנוּ בְּשֶׁמֶן; אֲבָל בּוֹלַע הוּא שֶׁמֶן הַרְבֵּה וְאִם נִתְרַפָּא, נִתְרַפָּא. אֵין לוֹעֲסִין אֶת הַמַּצְטָבִי, וְאֵין שְׁפִין אֶת הַשֶּׁנִּים בְּסֵם בַּשַּׁבָּת, בְּזִמָּן שְׁמִתְכּוֹן לְרַפּוּאָה; וְאִם נִתְכּוֹן לְרִיחַ הַפֶּה, מֵתֵר.

כה. אֵין נוֹתֵנִין יַיִן, לְתוֹךְ הָעֵין; אֲבָל נוֹתֵן הוּא, עַל גִּב הָעֵין.

ורק תפל, אפלו על גב העין אסור. קלור ששרה אותו מערב שבת מעבירו על גב עיניו בשבת, ואינו חושש. מי שלקה באצבעו, לא יכרך עליו גמי כדי לרפאותו; ולא ידחקנו בידו, כדי להוציא ממנו דם.

כו. אין נותנין חמץ ושמן על גבי המכה, ולא על גבי מוך שעל המכה, ולא על גבי מוך לתנו על המכה בשבת; אבל נותן הוא חוץ למכה, ושותת ויורד למכה. ונותנין מוך יבש על גבי המכה; ואם היה עתיק אסור, מפני שהוא כרטיה.

כז. רטיה שפרשה על גבי כלי, מחזירין אותה; ואם פרשה על גבי קרקע, אסור להחזירה. ומניחין רטיה על גבי המכה לכתחלה במקדש, שאין אסור שבת במקדש. ובכל מקום, מקנחין פי המכה; ואין מקנחין את הרטיה, שמא ימרח.

כח. סכין ומתמשין בבני מעים בשבת והוא שיסוך וימשמש בבית אחת, כדי שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחל. ואין מתעמלין בשבת. אי זה הוא מתעמל: זה שדורסים על גופו בכוח, עד שייגע ויזיע, או שיהלך, עד שייגע ויזיע שאסור ליגע את עצמו כדי שיזיע בשבת, מפני שהוא רפואה. וכן אסור לעמד בקרקע דימוסות שבארץ ישראל, מפני שמעמלת ומרפאה.

כט. אין רוחצין במים שמשלשלין, ולא בטיט שטובעין בו, ולא במי המשרה הבאושים, ולא בים סדום, ולא במים הרעים שבים הגדול מפני שכל אלו צער הן, וכתוב "וקראת לשבת ענג" (ישעיהו נח, יג); לפיכך אם לא נשתהה בהם, אלא עלה מיד אף על פי שיש לו חטטין בראשו, מתר.

ל. אין מתגרדין במגרדת; ואם היו ידיו מלכלכות בצואה או בטיט, גורד כדרך ואינו חושש. סכין ומפרכין לאדם לענגו, אבל לא לבהמה; ואם היה לה צער, מתר להסיר צערה בסיכה ופרוץ. בהמה שאכלה פרשינין הרבה, מריצין אותה בחצר בשביל שתתרפא; ואם אחזה דם, מעמידין אותה במים בשביל שתצטנן, ואין חוששין, שמא ישחק לה סממנין.

לא. אין מקיאין את האכל בשבת. במה דברים אמורים, בסם שמא ישחק סממנין; אבל להכניס ידו לתוך פיו ולהקיא, מתר. ואסור לדחק כרסו שלתינוק, כדי להוציא הראי שלו שמא יבוא להשקותו סממנין המשלשלין. ומתר לכפות כוס על הטבור בשבת, כדי להעלותו. וכן מתר לחנק וללפף את הקטן, ולהעלות אזנים בין ביד בין בכלי, ולהעלות אנקלי: שכל אלו וכיוצא בהן אין עושין אותן בסממנין כדי לחוש לשחיקה, ויש לו צער מהן.

לב. המרקד, מאבות מלאכות. לפיכך אין כוברים את התבן בכברה; ולא יניח הכברה שיש בה תבן במקום גבוה, בשביל שירד המוץ מפני שהוא כמרקד. אבל נוטל התבן בכברה ומוליך לאבוס, אף על פי שירד המוץ בשעת הולכה שהרי אינו מתכוון לכך.

לג. מגבל, חייב משום לש; לפיכך אין מגבלין קמח קלי הרבה, שמא יבוא ללוש קמח שאינו קלי. ומתר לגבל את הקלי, מעט מעט. אבל תבואה שלא הביאה שליש שקלו אותה, ואחר

כך טחנו אותה טחינה גסה, שהרי היא כחול, והיא הנקראת שתיית מתר לגבל ממנה בחמץ וכיוצא בו הרבה בבת אחת: והוא, שיהיה רך; אבל קשה, אסור מפני שנראה כלש. וצריך לשנות; כיצד נותן את השתית, ואחר כך נותן את החמץ.

לד. המרסן אף על פי שאינו ראוי לגבול, אין גובלין אותו: שמא יבוא לגבל העפר, וכיוצא בו. ונותנין מים על גבי המרסן, ומוליך בו התרוד שתי וערב; אבל אינו ממרס בידו, שלא יראה כלש. אם לא נתערב, מנערו מפלי לכלי עד שיתערב; ונותן לפני התרנגולין, או לפני השורים. ומתר לערב המרסן על דרך זו בכלי אחד, ומחלק אותו בכלים הרבה, ונותן לפני כל בהמה ובהמה; ומערב בכלי אחד אפלו כור, ואפלו כורים.

לה. אין מאכילין בהמה חיה ועוף בשבת, בדרך שהוא מאכיל בחל שמא יבוא לידי פתישת קטניות, או לידי לישת קמח וכיוצא בו. כיצד: לא יאכיל הגמל בשבת מאכל שלושה ארבעה ימים, ולא ירביץ עגל וכיוצא בו ויפתח פיו ויתן לתוכו פרשינין ומים בבת אחת. וכן לא יתן לתוך פי יונים ותרנגולים, למקום שאינן יכולין להחזיר; אבל מאכיל הוא את הבהמה מעומד, ומשקה אותה מעומד, או נותן לתוך פיה מים בפני עצמן וכרשינין בפני עצמן, במקום שיכולה להחזיר. וכן מאכיל העוף בידו, במקום שיכול להחזיר. ואין צריך לומר, שיתן לפניהן והן אוכלין.

לו. במה דברים אמורים, במי שמזונותיו עליו, כגון בהמתו וחיתו ויוני הבית ואוזין ותרנגולין; אבל מי שאין מזונותיו עליו, כגון חזיר ויוני שוכך ודבורים לא יתן לפניהם, לא מזון ולא מים. ומתר לאדם להעמיד בהמתו על גבי עשבים, והיא אוכלת. אבל לא יעמיד אותה, על גבי דבר שהקצה; ועומד בפניה, כדי שתחזיר פניה לדבר המקצה ותאכל ממנו. וכן ביום טוב.

הלכות שבת פרק כב

א. רדית הפת אף על פי שאינה מלאכה אסרו אותה חכמים, שמא יבוא לאפות. המדביק פת בתנור מבעוד יום, וקדש עליו היום מציל ממנו מזון שלוש סעודות, ואומר לאחרים בואו והצילו לכם. ואף על פי שהרדיה אינה מלאכה, כשהוא מציל, לא ירדה במרדה אלא בספין, כדי לשנות.

ב. מפני מה אסרו חכמים להפנס למרחץ בשבת מפני הבלנין שהיו מחמין חמין בשבת, ואומרין מערב שבת הוחמו; לפיכך גזרו שלא יפנס אדם למרחץ בשבת, אפלו להזיע. וגזרו שלא ישתטף כל גופו בחמין, ואפלו בחמין שהוחמו מערב שבת; אבל פניו ידיו ורגליו, מותר. במה דברים אמורים, בחמי האור גזרה, משום מרחץ; אבל בחמי טבריה וכיוצא בהן, מותר להשתטף בהן כל גופו. ואסור לרחץ במים חמין שבמערות, מפני שהמערה יש בה הבל, ויבוא לידי זיעה; ונמצאת כמרחץ.

ג. מתחמם אדם כנגד המדורה, ויוצא ומשתטף כל גופו בצונן; אבל אינו משתטף כל גופו בצונן, ובא ומתחמם כנגד המדורה,

מפני שמפשיר מים שעליו, ונמצא כרוחץ כל גופו בחמין. המביא סילון שלצונן בתוך מים חמין, אפלו בתוך חמי טבריה הרי אלו כחמין שהוחמו בשבת, ואסורין ברחיצה ובשתיה.

ד. מביא אדם קתון שלמים, ומניחו כנגד המדורה לא בשביל שיחמו, אלא כדי שתפוג צנתן. וכן מניח פך שלשמן כנגד המדורה כדי שיפשר, לא שיחם. וסך אדם ידו במים או בשמן, ומחמם כנגד המדורה והוא שלא יחמו המים שעל ידו, עד שתהא כרסו שלתינוק נכוית בהן. ומחמם בגד, ומניחו על גבי מעיו בשבת.

ה. אמבטי שלמרחץ שהיא מלאה מים חמים אין נותנין לה מים צונן, שהרי מחממן הרבה; וכן לא יתן לתוכה פך שלשמן, מפני שהוא כמבשלו. אבל נותן הוא מים חמין, לתוך אמבטי שלצונן.

ו. מחם שפנה ממנו מים מתר לתן לתוכו מים צונן, כדי להפשירן; ומתר לצק מים חמין לתוך מים צונן, או צונן לתוך החמין והוא שלא יהיו בכלי ראשון, מפני שהוא מחממן הרבה. וכן קדרה רותחת אף על פי שהורידה מעל האש, לא יתן לתוכה תבלין; אבל נותן לתוכה מלח, שהמלח אינו מתבשל אלא על גבי אש גדולה. ואם צק התבשיל מקדרה לקערה אף על פי שהוא רותח בקערה, מתר לו לתן לתוך הקערה תבלין: שפלי שני אינו מבשל.

ז. אין שורין את החלתית, בין בפושרין בין בצונן; אבל שורה אותו, בתוך החמץ. ואם שתה יום חמישי וששי, הרי זה שורה בשבת בצונן, ומניחו בחמה עד שיחם, ושותה כדי שלא יחלה, אם פסק מלשתות.

ח. דבר שנתבשל קדם השבת, או נשרה בחמין מלפני השבת אף על פי שהוא עכשו צונן, מתר לשרותו בחמין בשבת. ודבר שהוא צונן מעיקרו, ולא בא בחמין מעולם מדיחין אותו בחמין בשבת, אם לא היתה הדחתו גמר מלאכתו; אבל אם היתה הדחתו גמר מלאכתו, אין שורין אותו בחמין.

ט. מתר להחם בחמה, אף על פי שאסור להחם בתולדות האש שאינו בא לטעות מחמה, לאש; לפיכך מתר לתן מים צונן בשמש, כדי שיחמו. וכן נותנין מים יפים לתוך מים רעים, בשביל שיצונו. ונותנין תבשיל לתוך הבור, בשביל שיהא שמור.

י. מערב אדם מים ומלח ושמן, וטובל בו פתו, או נותנו לתוך התבשיל והוא, שיעשה מעט; אבל הרבה אסור, מפני שנראה כעושה מלאכה ממלאכת התבשיל. וכן לא יעשה מי מלח עזין, והן שני שלישי מלח ושליש מים, מפני שנראה כעושה מריס. ומתר למלח ביצה; אבל צנון וכיוצא בו, אסור מפני שנראה ככובש כבשים בשבת, והכובש אסור, מפני שהוא כמבשל. ומתר לטבל צנון וכיוצא בו במלח, ואוכל.

יא. מתר לערב יין ודבש ופלפלין בשבת, לאכלן; אבל יין ומים ושמן אפרסמון אסור, שאין זה ראוי לאכילת בריאים. וכן כל כיוצא בזה.

יב. חרדל שלשו מערב שבת למחר ממחו בין ביד בין בכלי,

וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ דָּבָשׁ; וְלֹא יִטְרֹף, אֲלֵא מְעָרֵב. שְׁחָלִים שְׁטָרְפֵן מְעָרֵב שַׁבֹּת, לְמַחֵר נוֹתֵן לְתוֹכָן שֶׁמֶן וְחֻמֶּץ וְתַבְלִין; וְלֹא יִטְרֹף, אֲלֵא מְעָרֵב. שׁוֹם שְׁרִסְקוֹ מְעָרֵב שַׁבֹּת, לְמַחֵר נוֹתְנוֹ לְתוֹךְ הַגְּרִיסִין; וְלֹא יִשְׁחַק, אֲלֵא מְעָרֵב.

יג. הַנוּטֵל שֶׁעַר מִגּוּף הָאָדָם, חַיֵּב מִשּׁוֹם גּוֹזֵז; לְפִיכָךְ אָסוּר לְרַחֵץ אֶת הַיָּדִים בְּדָבָר שֶׁמְשִׁיר אֶת הַשֶּׁעַר וְדֹאֵי, כְּגוֹן אֶהֱלֵא וְכִיּוֹצֵא בּוֹ. וּמִתֵּר לְחַף אֶת הַיָּדִים בְּעֶפֶר לְבוֹנָה, וְעֶפֶר פְּלִפְלִין, וְעֶפֶר יֶסְמִין, וְכִיּוֹצֵא בָהֶן; וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא יִשִּׁיר שֶׁעַר שֶׁעַל יָדוֹ, שֶׁהָיָה אֵינוֹ מִתְכַּוֵּן. עָרֵב דָּבָר שֶׁמְשִׁיר אֶת הַשֶּׁעַר וְדֹאֵי, עִם דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְשִׁיר וְדֹאֵי אִם הָיָה הָרֵב מִדָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְשִׁיר, מִתֵּר לְחַף בּוֹ; וְאִם לֹא, אָסוּר.

יד. אָסוּר לִרְאוֹת בְּמִרְאָה שֶׁלֹּמֶתֶכֶת בַּשַּׁבָּת גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִשִּׁיר בָּהּ נִימִין הַמֵּדִלְדִּלִין מִן הַשֶּׁעַר, וְאֶפְלוּ קְבוּעָה בַּכּוֹתֵל; אֲבָל מִרְאָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁלֹּמֶתֶכֶת מִתֵּר לִרְאוֹת בָּהּ, אֶפְלוּ אֵינָהּ קְבוּעָה.

טו. הַמְכַּבֵּס, חַיֵּב מִשּׁוֹם מְלַבֵּן, וְהַסּוֹחֵט כְּסוּת, חַיֵּב מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֵּס; לְפִיכָךְ אָסוּר לְדַחֵק מְטָלִית אוֹ מוֹךְ וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, בְּפָנֵי הָאִשָּׁיִשָּׁה וְכִיּוֹצֵא בָּהּ, כְּדֵי לְסַתְּמָהּ שֶׁמָּא יָבוֹא לִידֵי סְחִיטָה. וְאֵין מְקַנְחִין בְּסָפּוֹג, אֲלֵא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ בֵּית אַחִיזָה שֶׁלֹּא יִסְחֹט. וְאֵין מְכַסִּין חֲבִית שְׁלָמִים וְכִיּוֹצֵא בָּהּ, בְּבִגְד שֶׁאֵינוֹ מוֹכֵן לָהּ גְּזֵרָה, שֶׁמָּא יִסְחֹט.

טז. נִשְׁבְּרָה לוֹ חֲבִית בַּשַּׁבָּת, מֵצִיל מִמֶּנָּה מֶה שֶׁהוּא צָרִיךְ לַשַּׁבָּת לוֹ וְלֹאֲוֹרְחָיו, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִסְפֹּג בֵּינָן, אוֹ יִטְפַּח בְּשֶׁמֶן; שֶׁאִם יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּחֵל, שֶׁמָּא יָבוֹא לִידֵי סְחִיטָה. וְכִיצַד מֵצִיל מִמֶּנָּה, מְבִיא כָּלִי וּמְנִיחַ תַּחְתִּיהָ; וְלֹא יָבִיא כָּלִי אַחֵר וְיִקְלֹט, כָּלִי אַחֵר וְיִצְרֹף גְּזֵרָה, שֶׁמָּא יָבִיא כָּלִי דֶּרֶךְ רִשּׁוֹת הָרֵבִים. נִזְדַּמְּנוּ לוֹ אוֹרְחִים מְבִיא מִבֵּיתוֹ כָּלִי אַחֵר וְקוֹלֵט, כָּלִי אַחֵר וּמִצְרָפוֹ לִרְאשׁוֹן. וְלֹא יִקְלֹט וְאַחֵר כֵּךְ יִזְמִין, אֲלֵא יִזְמִין וְאַחֵר כֵּךְ יִקְלֹט; וְאִם הָעָרִים בְּדָבָר זֶה, מִתֵּר.

יז. טֵיט שֶׁעַל בִּגְדוֹ, מְכַסְּכֵסוֹ מִבְּפָנִים; וְאֵינוֹ מְכַסְּכֵסוֹ מִבַּחוּץ גְּזֵרָה, שֶׁמָּא יִכְבֵּס. וּמִתֵּר לְגַרְדּוֹ בַּצִּפּוֹרֵן, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁמָּא יִלְבְּנוּ. הַמְכַסְּכֵס אֶת הַסּוּדֵר אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְלַבֵּנוֹ; אֲבָל הַחֲלוּק מִתֵּר, מִפְּנֵי שֶׁאֵין כּוֹנֵנוֹ אֲלֵא לִרְכָּכוֹ.

יח. מִנְעֵל אוֹ סַנְדָּל שֶׁנִּתְלַכְלַךְ בְּטֵיט וּבִצְוָאָה, מִתֵּר לְשַׁכְשְׁכוֹ בְּמַיִם; אֲבָל לְכַבֵּסוֹ, אָסוּר. וְאֵין מְגַרְדִּין לֹא מִנְעָלִים וְלֹא סַנְדָּלִים, אֲבָל סָכִין וּמְקַנְחִין אֶת הַיִּשְׁנָיִם. כֹּר אוֹ כֶּסֶת שֶׁהָיָה עָלֶיהֶן צוּאָה אוֹ טִנוּף, מְקַנְחוֹ בְּסִמְרָטוּט; וְאִם הָיְתָה עַל שְׁלֵעוֹר, נוֹתְנִין עָלֶיהָ מַיִם עַד שֶׁתִּכְלָה.

יט. מִי שֶׁנִּתְלַכְלַכָּה יָדוֹ בְּטֵיט מְקַנְחָה בְּזָנֵב הַסּוּס, וּבְזָנֵב הַפָּרָה, וּבְמִפָּה הַקֶּשֶׁה הָעֲשׂוּיָה לְאַחֲזוֹ בָּהּ הַקּוֹצִים; אֲבָל לֹא בְּמִפָּה שֶׁמְקַנְחִין בָּהּ אֶת הַיָּדִים שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בַּחֵל, וְיָבוֹא לְכַבֵּס אֶת הַמִּפָּה.

כ. מִי שֶׁרַחֵץ בְּמַיִם מְסַתְּפֵג בְּלִנְטִיתוֹ וּמְבִיאָהּ בְּיָדוֹ, וְאֵין חוֹשֵׁשִׁין שֶׁמָּא יִסְחֹט. וְכֵן מִי שֶׁנִּשְׁרָפוּ כָּלָיו בְּדֶרֶךְ מַהֲלָךְ בָּהֶן, וְאֵין חוֹשֵׁשִׁין שֶׁמָּא יִסְחֹט. וְאָסוּר לוֹ לְשַׁטְחֵן, וְאֶפְלוּ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ: גְּזֵרָה שֶׁמָּא יֹאמֵר הָרוּאָה, הָרִי זֶה כֶּבֶס כְּסוּתוֹ בַּשַּׁבָּת,

ושטחה ליבשה; וכל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין, אפלו בחדרי חדרים אסור.

בא. שתי מטהרות זו על גבי זו נוטל את הפקק מבנתים ומשיקן, ומחזיר את הפקק למקומו, מפני שאינו בא לידי סחיטה, שהרי דעתו שיצאו המים. ופוקקין את הביב בסודרין ובכל דבר המטלטל, כדי שלא יצופו המים על האכלים ועל הכלים; אבל אין פוקקין את הביב, כדי שיירדו המים לבור שמא יסחט בעת שדוחק, שהרי הפקק שרוי במים.

בב. אסור לתקן בית יד שלבגדים, ולשברם שברים שברים, בדרך שמתקנין בחל הבגדים, כשמכבסין אותן; וכן אין מקפלים את הכלים בשבת, בדרך שעושין בחל בבגדים כשיכבסו אותן. ואם לא היה לו כלי אחר להחליפו, מתר לקפלו ולפשטו ולהתכסות בו, כדי שיתנאה בו בשבת והוא שיהיה בגד חדש לבן, שהרי הוא מתמעך ומתלכלך מיד. וכשיקפל, לא יקפל אלא איש אחד; אבל לקפל בשנים, אסור.

בג. הצובע, מאבות מלאכות; לפיכך אסור לאשה להעביר סרק על פניה, מפני שהיא צובעת. והתופר, מאבות מלאכות; לפיכך אסור למלאות הכר והפסת החדשים במוכין גזרה, שמא יתפר; אבל מוכין שנשרו מן הכר או מן הפסת, מחזירין אותן בשבת.

כד. הקורע, מאבות מלאכות. לפיכך מי שנסתבכו בגדיו בקוצים מפרישן בצנעה, ומתמהמה כדי שלא יקרע; ואם נקרעו אינו חייב כלום, שהרי לא נתפון. ומתר ללבש כלים חדשים; ואם נקרעו, נקרעו. פוצעין את האגוז במטלית, ואין חוששין שמא תקרע.

כה. התוקע, חייב משום בונה; לפיכך כל הדלתות המחוברות לקרקע, לא נוטלין אותן ולא מחזירין גזרה, שמא יתקע. אבל דלת שדה תבה ומגדל, ושאר דלתות הכלים נוטלין, ולא מחזירין. ואם נשמט ציר התחתון שלהן דוחקין אותו למקומו, ובמקדש מחזירין אותו; אבל ציר העליון שנשמט, אסור להחזירו בכל מקום גזרה, שמא יתקע.

כו. אין גודלין את שער הראש, ואין פוקסין אותו, מפני שנראה כבונה. ואין מחזירין מנורה שלחליות, ולא כסא המפצל, ולא שלחן המפצל, וכיוצא בהן מפני שנראה כבונה; ואם החזיר, פטור שאין בנזן בכלים, ואין סתירה בכלים; ואם היה רפוי, מתר להחזירו. ואין מתקנין חליות שלשדירה שלקטן זו בצד זו, מפני שנראה כבונה.

כז. העושה אהל קבוע, חייב משום בונה. לפיכך אין עושין אהל עראי לכתחלה, ולא סותרין אהל עראי גזרה, שמא יעשה או יסתר אהל קבוע; ואם עשה או סתר אהל עראי, פטור. ומתר להוסיף אהל עראי בשבת. פיצד: טלית שהיתה פרוסה על העמודים או על הכותלים, והיתה כרוכה קדם השבת אם נשאר ממנה גג טפח מתוח הרי זה מותר את כלה בשבת, עד שיעשה אהל גדול. וכן כל כיוצא בזה.

כח. אין תולין את הפילה, שהרי נעשית תחתיה אהל עראי;

ומתַּר לְהַנִּיחַ מִטָּה וְכִסֵּא וּטְרַסְקָל, וְאָף עַל פִּי שִׁיעָשָׂה תַּחְתִּיהֶן
אֵהֵל שְׂאִין זֶה דֶּרֶךְ עֲשִׂית אֵהֵל, לֹא קָבַע וְלֹא עָרָאִי.

כּט. כָּל אֵהֵל מְשַׁפֵּעַ שְׂאִין בְּגָגוּ טַפַּח, וְלֹא בַּפָּחוֹת מְשַׁלּוּשָׁה
סָמוּךְ לְגָגוּ רַחֲב טַפַּח הָרִי זֶה אֵהֵל עָרָאִי; וְהָעוֹשָׂה אוֹתוֹ
לְכַתְּחֻלָּה בַּשַּׁבָּת, פָּטוּר. טְלִית כְּפוּלָה שֶׁהָיוּ עָלֶיהָ חוּטִין שֶׁהִיא
תְּלוּיָה בָּהֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת, מִתַּר לְנִטּוּתָהּ. וְכֵן הַפְּרָכֶת, מִתַּר
לְנִטּוּתָהּ וּמִתַּר לְפָרְקָהּ.

ל. כִּילֵּת חֲתָנִים שְׂאִין בְּגָגָה טַפַּח, וְאִין בַּפָּחוֹת מְשַׁלּוּשָׁה סָמוּךְ
לְגָגָה רַחֲב טַפַּח הוֹאִיל וְהִיא מְתַקֶּנֶת לָכֵן, מִתַּר לְנִטּוּתָהּ וּמִתַּר
לְפָרְקָהּ: וְהוּא, שְׁלֹא תֵּהָא מְשַׁלְשֵׁלֶת מֵעַל הַמִּטָּה טַפַּח. פֶּקֶק
הַחֲלוּן בְּזִמָּן שֶׁהוּא מְתַקֵּן לָכֵן אָף עַל פִּי שְׂאִינוּ קָשׁוּר וְאִינוּ
תְּלוּי, מִתַּר לְפֶקֶק בּוֹ הַחֲלוּן.

לא. כּוֹבַע שֶׁעוֹשִׂין עַל הָרֹאשׁ, וַיֵּשׁ לוֹ שָׁפָה מְקַפֶּת שֶׁהִיא עוֹשָׂה
עַל כָּמוֹ אֵהֵל עַל לּוֹבָשׁוֹ מִתַּר לְלָבָשׁוֹ; וְאִם הוֹצִיא מִן הַבְּגָדִים
סָבִיב לְרֹאשׁוֹ אוֹ כְּנָגֵד פָּנָיו כָּמוֹ אֵהֵל, וְהָיָה מִהֲדַק עַל הָרֹאשׁ,
וְהָיְתָה הַשָּׁפָה שֶׁהוֹצִיאָהּ קָשָׁה בְּיוֹתֵר כָּמוֹ גַּג אֲסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא
עוֹשָׂה אֵהֵל עָרָאִי.

לב. הַנוּטָה פְּרָכֶת וְכִיוּצָא בָּהּ, צָרִיךְ לְהִזְהַר כְּדִי שְׁלֹא יַעֲשֶׂה
אֵהֵל בְּשַׁעֲהַ שְׁנוּטָה; לְפִיכָךְ אִם הָיְתָה פְּרָכֶת גְּדוּלָּה תּוֹלִין
אוֹתָהּ שְׁנִים, אֲבָל אֶחָד אֲסוּר. וְאִם הָיְתָה כִּילָה שִׁישׁ לָהּ גַּג,
אִין מוֹתְחִין אוֹתָהּ וְאֶפְלוּ עֲשָׂרָה: שְׂאִי אֶפְשָׁר שְׁלֹא תִּגְבֶּה מֵעַט
מֵעַל הָאָרֶץ, וְתַעֲשֶׂה אֵהֵל עָרָאִי.

לג. בְּגַד שֶׁמְכַסֶּה בּוֹ פִּי הַחֲבִית לֹא יִכְסֶּה בּוֹ אֶת כָּלָהּ, מִפְּנֵי
שֶׁנַּעֲשֶׂה אֵהֵל; אֲבָל מְכַסֶּה הוּא, מְקַצֵּת פִּיהָ. הַמְסַנֵּן בְּכַפִּיפָה
מִצָּרִית לֹא יִגְבִּיֶה קִרְקָעִית הַכַּפִּיפָה מִן הַכָּלִי טַפַּח, כְּדִי שְׁלֹא
יַעֲשֶׂה אֵהֵל עָרָאִי.

הַלְבוּת שַׁבָּת פֶּרֶק כג

א. הָעוֹשָׂה נָקֵב שֶׁהוּא עָשׂוּי לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא, כְּגוֹן נָקֵב שְׁלָלוּל
הַתְּרַנְגוּלִין שֶׁהוּא עָשׂוּי לְהַכְנִיס הָאוֹרָה וּלְהוֹצִיא הַהֶבֶל הָרִי זֶה
חַיֵּב מִשׁוּם מַכָּה בַּפְּטִישׁ; לְפִיכָךְ גָּזְרוּ עַל כָּל נָקֵב, אֶפְלוּ הָיָה
עָשׂוּי לְהוֹצִיא בְּלָבָד, אוֹ לְהַכְנִיס בְּלָבָד שְׂמָא יָבוֹא לַעֲשׂוֹת נָקֵב
שֶׁחַיִּבִין עָלָיו. וּמִפְּנֵי זֶה אִין נוֹקְבִין בַּחֲבִית נָקֵב חֲדָשׁ, וְאִין
מוֹסִיפִין בּוֹ. אֲבָל פּוֹתְחִין נָקֵב יָשָׁן וְהוּא, שְׁלֹא יִהְיֶה הַנָּקֵב
לְמִטָּה מִן הַשְּׁמָרִים: שְׂאִם הָיָה לְמִטָּה מִן הַשְּׁמָרִים הָרִי זֶה
עָשׂוּי לְחִזְק, וְאֲסוּר לְפִתְחוֹ.

ב. נוֹקְבִין מְגוּפָה שְׁלַחֲבִית לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה יֵין, וּבְלָבָד שִׁיקְבָּנָה
לְמַעַלָּה; אֲבָל מַצְדָּה אֲסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַתְקֵן כָּלִי. שׁוֹבֵר אָדָם
אֶת הַחֲבִית לֶאֱכֹל מִמֶּנָּה גְּרָגְרוֹת, וּבְלָבָד שְׁלֹא יִתְּכוֹן לַעֲשׂוֹת
כָּלִי; וּמִבִּיא אָדָם חֲבִית שְׁלִיין, וּמִתִּיז אֶת רֹאשָׁהּ בְּסִיף לְפָנֵי
הָאוֹרְחִין, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ, שְׂאִין כּוֹנְנָתוֹ אֵלָּא לְהִרְאוֹת נְדִיבוֹת לְבוֹ.

ג. וְכֵשֶׁם שֶׁאֲסוּר לְפַתֵּחַ כָּל נָקֵב, כֵּן אֲסוּר לְסַתֵּם כָּל נָקֵב;
לְפִיכָךְ אֲסוּר לְסַתֵּם נָקֵב הַחֲבִית וְאֶפְלוּ בְּדַבָּר שְׂאִינוּ מִתְמַרְחִת,
וְאִינוּ בָּא לִיְדֵי סְחִיטָה, כְּגוֹן שִׁסְתָּם בְּקִיסָם, אוֹ בְּצִרוֹר קֶטֶן.

אָבֵל אִם הִנִּיחַ שָׁם אֶכֶל כְּדִי לְהַצְנִיעוֹ, וְנִמְצָא הִנָּקֵב נִסְתָּם מִתָּר; וּמִתָּר לְהַעֲרִים, בְּדָבָר זֶה.

ד. כָּל דָּבָר שֶׁהוּא גָּמֵר מְלָאכָה, חַיֵּב עָלָיו מִשּׁוּם מִכָּה בַּפְּטִישׁ. וּמִפְּנֵי זֶה, הַגּוֹרֵד כָּל שֶׁהוּא, אוֹ הַמֵּתִקֵּן כָּלִי בְּאִיזָה דְּבָר שִׁיתֵּקֵן חַיֵּב; לְפִיכָךְ אֲסוּר לְהַשְׁמִיעַ קוֹל שְׁלִשִׁיר בַּשַּׁבָּת, בֵּין בְּכָלִי שִׁיר כְּגוֹן כְּנֹרֹת וְנִבָּלִים, בֵּין בְּשֶׁאֵר דְּבָרִים. אֲפִלּוֹ לְהַכּוֹת בְּאַצְבָּע עַל הַקֶּרֶקֶע, אוֹ עַל הַלּוּחַ, אַחַת כְּנֶגֶד אַחַת כְּדֶרֶךְ הַמְּשׁוֹרְרִים, אוֹ לְקַרְקֵשׁ אֶת הָאֲגוּז לְתִינוּק, אוֹ לְשַׁחֵק לוֹ בְּזוּג כְּדִי שִׁישְׁתֵּק כָּל זֶה וְכִיּוּצָא בּוֹ, אֲסוּר: גְּזֵרָה, שְׁמָא יִתְקַן כָּלִי שִׁיר.

ה. אֵין מְסַפְּקִין, וְלֹא מְרַקְּדִין, וְלֹא מְטַפְּחִין בַּשַּׁבָּת גְּזֵרָה, שְׁמָא יִתְקַן כָּלִי שִׁיר; וְלִסְפֵּק לְאַחַר יָדוֹ, מִתָּר. אֵין שְׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם גְּזֵרָה, שְׁמָא יִתְקַן חֲבִית שְׁלִשְׁיִטִין. בְּרַכָּה שֶׁבַחצֵר מִתָּר לְשׁוּט בָּהּ, שְׂאִינוּ בָּא לַעֲשׂוֹת בָּהּ חֲבִית שְׁלִשְׁיִטִין: וְהוּא שְׁתַּהֲיָה לָהּ שְׁפָה מְקַפֶּת, שְׁלֹא יַעֲקֹר מִמֶּנָּה הַמַּיִם, כְּדִי שִׁיְהִיָּה הַכֹּר וְהַפֶּרֶשׁ בֵּינָהּ, וּבֵין הַיָּם.

ו. אֵין חוֹתְכִין שְׁפוּפֶרֶת שְׁלֶקְנָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִתְקַן כָּלִי; הִיתָה חֲתוּכָה אֶף עַל פִּי שְׂאִינָה מִתְקַנֶּת מִתָּר לְהַכְנִיסָהּ בְּנִקְבַּ הַחֲבִית בַּשַּׁבָּת לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה יִין, וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא יִתְקַן. וְאֲסוּר לְהַנִּיחַ עָלֶיהָ שְׁלֶהֶדֶס וְכִיּוּצָא בּוֹ בְּתוֹךְ הִנָּקֵב שְׁלַחֲבִית, כְּדִי שִׁיקְלַח אֶת הַיִּין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּעוֹשֶׂה מְרֻזָּב בַּשַּׁבָּת. וְאֵין שׁוֹבְרִין אֶת הַחֶרֶס, וְאֵין קוֹרְעִין אֶת הַנֶּזֶר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִתְקַן כָּלִי.

ז. זְמוּרָה שֶׁהִיא קְשׁוּרָה בְּטַפִּיחַ, מְמַלְאִין בָּהּ בַּשַּׁבָּת; וְאִם אִינָה קְשׁוּרָה, אֵין מְמַלְאִין בָּהּ גְּזֵרָה, שְׁמָא יִקְטֹם אוֹתָהּ וַיִּתְקַנֶּהּ.

ח. אֲסוּר לְחַף כָּלִי כֶּסֶף בַּגֶּרֶת־קוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְלַבֵּן כְּדֶרֶךְ שֶׁהָאֲמִינִין עוֹשִׂין, וְנִמְצָא כְּמִתְקַן כָּלִי, וְגוֹמֵר מְלָאכָתוֹ בַּשַּׁבָּת; אֲבָל חוֹפְפִין אוֹתוֹ בַּחוּל, וּבִנְתָר. וְכֵן כָּל הַפְּלִים, חוֹפְפִין אוֹתָן בְּכָל דְּבָר. וְאֲסוּר לְהַדִּיחַ קְעָרוֹת וְאַלְפָסִין וְכִיּוּצָא בֵּהֶן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִתְקַן, אֲלֹא אִם כֵּן הַדִּיחָן לְאַכֹּל בֵּהֶן סְעוּדָה אַחֲרֵת, בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת; אֲבָל כָּלִי שֶׁתִּיָּה כְּגוֹן כּוֹסוֹת וְקִתְּנוֹת מִתָּר לְהַדִּיחָן בְּכָל עֵת, שְׂאִין קָבַע לְשִׁתָּהּ. וְאֵין מְצִיעִין אֶת הַמַּטּוֹת בַּשַּׁבָּת, כְּדִי לִישֹׁן עָלֶיהֶן לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת; אֲבָל מְצִיעִין מְלִילֵי שַׁבָּת, לְשַׁבָּת.

ט. אֲסוּר לְהַטְבִּיל פְּלִים טְמֵאִין בַּשַּׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִתְקַן כָּלִי. אֲבָל אָדָם טְמֵא מִתָּר לְטַבֵּל, מִפְּנֵי שֶׁנֶּרְאָה כְּמַקְר; וְאֵין מְזִין עָלָיו בַּשַּׁבָּת. הַמְטְבִּיל פְּלִים בַּשַּׁבָּת בְּשׁוּגַג, יִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּהֶן; בְּמִזִּיד, לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בֵּהֶן עַד לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. וּמִתָּר לְהַטְבִּיל אֶת הַמַּיִם הַטְּמֵאִים בַּשַּׁבָּת; כִּי־צַד יַעֲשֶׂה נוֹתֵנָן בְּכָלִי שְׂאִינוּ מְקַבֵּל טְמֵאָה, כְּגוֹן כָּלִי אֲבָנִים, וּמְטְבִיל הַכָּלִי בַּמְקוֹה עַד שִׁיעֲלָה מִי הַמְקוֹה עָלֶיהֶן, וַיִּטְהֲרוּ. וְאֵין מַגְבִּיהִין תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת בַּשַּׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁנֶּרְאָה כְּמִתְקַן דְּבָר שֶׁלֹּא הִיָּה מִתְקָן.

י. מַעֲבֵד, מַאֲבוֹת מְלָאכּוֹת הוּא; וְהַמְרַכֵּךְ עוֹר בְּשֶׁמֶן כְּדֶרֶךְ שֶׁהַעֲבָדִים עוֹשִׂים הָרִי זֶה מַעֲבֵד, וְחַיֵּב. לְפִיכָךְ לֹא יִסּוּף אָדָם אֶת רִגְלוֹ שֶׁמֶן, וְהִיא בְּתוֹךְ הַמִּנְעֵל אוֹ בְּתוֹךְ הַסַּנְדָּל הַחֲדָשִׁים; אֲבָל סָךְ הוּא אֶת רִגְלוֹ שֶׁמֶן, וְלֹבֵשׁ מִנְעֵלוֹ אוֹ סַנְדָּלוֹ, אֶף עַל פִּי שֶׁהֵן חֲדָשִׁים. וְסָךְ כָּל גּוֹפּוֹ שֶׁמֶן, וּמִתְעַגֵּל עַל גְּבִי קְטַבְלִיָּה חֲדָשָׁה, וְאִינוּ חוֹשְׁשׁ. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשִׁתָּהּ הַשֶּׁמֶן

מועט, כְּדֵי שִׁיחֲצֵחַ הָעוֹר בְּלֶבֶד; אָבֵל אִם הָיָה בְּבָשָׂרוֹ שָׁמֶן
הֶרְבֵּה, כְּדֵי שִׁירְכֹךְ הָעוֹר הָרִי זֶה אָסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּמְעֻבָּדוֹ.
וְהַכֹּל בַּחֲדָשִׁים; אָבֵל בִּישָׁנִים, מֵתֵר.

יא. הַמְמָרֵחַ רִטְיָה, חַיֵּב מִשּׁוּם מוֹחֵק אֶת הָעוֹר; לְפִיכָךְ אֵין
סוֹתָמִין נֶקֶב בַּשְּׁעוּה וְכִיּוֹצֵא בָּהּ, שְׁמָא יִמְרַח. וְאִפְלוּ בַּשָּׁמֶן,
אֵין סוֹתָמִין אֶת הַנֶּקֶב גְּזֵרָה, מִשּׁוּם שְׁעוּה.

יב. כּוֹתֵב, מַאֲבוֹת מְלֹאכוֹת; לְפִיכָךְ אָסוּר לִכְחַל בַּפּוֹךְ וְכִיּוֹצֵא
בּוֹ בַּשַּׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּכוֹתֵב. וְאָסוּר לְלוּוֹת, וּלְהַלוּוֹת גְּזֵרָה,
שְׁמָא יִכְתֹּב. וְכֵן אָסוּר לְקִנּוּת וּלְמִכּוֹר, וּלְשִׁכּוֹר וּלְהַשְׁכִּיר שְׁמָא
יִכְתֹּב. לֹא יִשְׁכּוֹר אָדָם פּוֹעֲלִים בַּשַּׁבָּת, וְלֹא יֹאמֵר לְחֻבְרוֹ לְשִׁכּוֹר
לוֹ פּוֹעֲלִין. אָבֵל לְשֹׂאֵל וּלְהִשָּׂאֵל, מֵתֵר: שׂוֹאֵל אָדָם מִחֻבְרוֹ
כְּדֵי יַיִן וְכֵדֵי שָׁמֶן, וּבִלְבָד שֶׁלֹא יֹאמֵר לוֹ הַלּוֹנִי.

יג. אֶחָד הַמוֹכֵר בֶּפֶה אוֹ בַּמְסִירָה אָסוּר, בֵּין בְּמֵאזְנִים בֵּין שֶׁלֹא
בְּמֵאזְנִים; וְכֹשֶׁם שֶׁאָסוּר לְשָׁקֵל כָּךְ אָסוּר לְמִנּוֹת וּלְמַדֵּד, בֵּין
בְּכָלִי מִדָּה בֵּין בְּיָד בֵּין בַּחֲבֵל.

יד. אֵין דָּנִין בַּשַּׁבָּת, וְלֹא חוֹלְצִין, וְלֹא מִיבָמִין, וְלֹא מְקַדְּשִׁין
גְּזֵרָה, שְׁמָא יִכְתֹּב. וְאֵין מְקַדְּשִׁין, וְלֹא מְעִרִיכִין, וְלֹא מַחְרִימִין
מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִקְח וּמִמְכָּר; וְאֵין מַגְבִּיהִין תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת,
שְׁזֶה דּוֹמֶה לְמִקְדִּישׁ אוֹתָן פְּרוֹת שֶׁהַפְּרִישׁ, וְעוֹד, מִפְּנֵי שֶׁהוּא
כְּמִתְקֵן אוֹתָן בַּשַּׁבָּת. וְאֵין מְעַשְּׂרִין אֶת הַבְּהֵמָה גְּזֵרָה, שְׁמָא
יִרְשֶׁם בְּסִקְרָה. וּמִקְדִּישׁ אָדָם פֶּסַחֹ בַּשַּׁבָּת, וְחִגִּיגְתּוֹ בְּיוֹם טוֹב
שְׁזֹו מִצְוֹת הַיּוֹם. וְכֹשֶׁם שֶׁאֵין מְקַדְּשִׁין, כָּךְ אֵין מְקַדְּשִׁין מִי
חֲטָאֵת.

טו. הַמַּגְבִּיָּה תְּרוּמָה וּמַעֲשְׂרוֹת בַּשַּׁבָּת אוֹ בְּיוֹם טוֹב בְּשׁוֹגֵג,
יֹאכֹל מִמֶּה שֶׁתִּקֵּן; בְּמִזִּיד, לֹא יֹאכֹל עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת. וּבֵין כָּךְ
וּבֵין כָּךְ, תִּקֵּן אֶת הַפְּרוֹת. וְכֵן הַמְקַדִּישׁ אוֹ הַעֲרִיף אוֹ הַחֲרִים
בַּשַּׁבָּת, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמִזִּיד מֶה שֶׁעָשָׂה עֲשׂוּי; וְאֵין צָרִיף
לֹאמֹר, בְּיוֹם טוֹב. וְכֵן הַמְקַנֶּה לְחֻבְרוֹ בַּשַּׁבָּת, קִנְיָה.

טז. מְעַשְּׂרִין אֶת הַדֵּמָאִי, בֵּין הַשְּׂמֵשׁוֹת; אָבֵל לֹא אֶת הַדֵּמָאִי.
מִי שֶׁקָּרָא שֵׁם לְתְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁלֵּדֵמָאִי אוֹ לְמַעֲשֵׂר עֲנִי שֶׁלֵּדֵמָאִי,
לֹא יִטְלֵם בַּשַּׁבָּת, וְאַף עַל פִּי שִׁיחַד מְקוֹמָן מִקֵּדֶם הַשַּׁבָּת, וְהָרִי
הֵן יְדוּעִין וּמִנְחִין בְּצַד הַפְּרוֹת. וְאִם הָיָה כּוֹהֵן אוֹ עֲנִי לְמוֹדִים
לְאָכֹל אֶצְלוֹ, יָבוֹאוּ וַיֹּאכְלוּ, וּבִלְבָד שִׁיּוּדִיעַ לְכוֹהֵן שְׁזֹו שְׂאֲנִי
מֵאֲכִילָהּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר, וַיּוֹדִיעַ לְעֲנִי שְׁזֶה שְׂאֲנִי מֵאֲכִילָהּ מַעֲשֵׂר
עֲנִי.

יז. אָסוּר לְהַפִּיס וּלְשַׁחֵק בַּקִּבְיָה בַּשַּׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִקְח
וּמִמְכָּר; וּמִפִּיס אָדָם עִם בָּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ, עַל מְנָה גְּדוּלָּה
כְּנֻגַּד מְנָה קִטְנָה, מִפְּנֵי שֶׁאֵין מְקַפִּידִין.

יח. אָסוּר לְחַשֵּׁב חֲשַׁבּוֹנוֹת שֶׁהוּא צָרִיף לָהֶן, בַּשַּׁבָּת, בֵּין שֶׁעָבַר,
בֵּין שֶׁעָתִיד לִהְיוֹת גְּזֵרָה, שְׁמָא יִכְתֹּב; לְפִיכָךְ חֲשַׁבּוֹנוֹת שֶׁאֵין
בָּהֶן צָרָה, מֵתֵר לְחַשְׁבֵּן. פִּיצֵד: כִּמְהָ סָאָה הָיָה לָנוּ בַּשָּׁנָה
פְּלוּנִית, כִּמְהָ דִּינָרִין הוֹצִיא בַּחֲתָנוֹת בָּנוּ, וְכִיּוֹצֵא בָּאֵלוּ, שֶׁהֵן
בְּכֹלֹל שִׁיחָה בְּטִלָּה שֶׁאֵין בָּהֶן צָרָה כֹּלֹל הַמִּחְשָׁב אוֹתָן בַּשַּׁבָּת,
כְּמִחְשָׁב בַּחֲלָל.

יט. אָסוּר לְקַרוֹת בְּשִׁטְרֵי הַדִּיּוֹטוֹת בַּשַּׁבָּת שֶׁלֹא יִהְיֶה כַּחֲלָל,
וַיָּבוֹא לְמַחֵק. מוֹנֶה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו וְאֶת פְּרַפְרוֹתָיו, מִפְּנֵי;

אָבֵל לֹא מִן הַכֶּתֶב, כִּדִּי שְׁלֹא יִקְרָא בְּשֹׁטְרֵי הַדִּיּוֹטוֹת. לְפִיכָךְ אִם הָיוּ הַשְּׁמוֹת חֲקוּקִין עַל הַטִּבְלָה, אוֹ עַל הַפּוֹתֵל מִתֵּר לְקִרְוֹתָן, מִפְּנֵי שְׂאִינוֹ מִתְחַלֵּף בְּשֹׁטֶר. וְאַסּוּר לְקִרְוֹת בְּכֶתֶב הַמַּהֲלָךְ תַּחַת הַצּוּרָה וְתַחַת הַדִּיּוֹקְנִי בַשֶּׁבֶת. אֵף לְקִרְוֹת בְּכַתּוּבִים בַּשֶּׁבֶת בְּשַׁעַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ, אִסּוּר גְּזֵרָה, מִשּׁוּם בְּטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ: שְׁלֹא יִהְיֶה כָּל אֶחָד יוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְקוֹרֵא, וְיִמָּנַע מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ.

ב. נִפְלָה דְּלִקָּה בַּחֲצֵר בַּשֶּׁבֶת אֵינוֹ מַצִּיל כָּל מֶה שֵׁישׁ בַּחֲצֵר לְחֲצֵר אַחֶרֶת שְׂבֹאוֹתוֹ הַמְּבוּי, אֵף עַל פִּי שְׁעָרָבוֹ: גְּזֵרָה שְׂמָא יִכְבֶּה הַדְּלִקָּה כִּדִּי שִׁיִּצִּיל, מִפְּנֵי שְׂאֵדָם בַּהוּל עַל מְמוֹנּוֹ. לְפִיכָךְ גְּזֵרוֹ שְׁלֹא יִצִּיל אֲלֵא מִזּוֹן שֶׁהוּא צָרִיךְ לוֹ לְאוֹתָהּ שֶׁבֶת, וְכֻלָּם שְׁצָרִיךְ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בַּשֶּׁבֶת, וּבְגָדִים שִׁיכּוּל לְלַבֵּשׁ: שְׁנַמְצָא מִתִּיבָא שֶׁמֶן הַכֹּל, וְאֵינוֹ בֹּא לִידֵי כְּבוֹי. וְאִם לֹא עָרְבוּ, אֵף מִזּוֹנוֹ וְכֻלּוֹ אֵינוֹ מַצִּיל.

בא. וּמֶה הוּא מַצִּיל לְמִזּוֹנוֹ: אִם נִפְלָה דְּלִקָּה בְּלִילֵי שֶׁבֶת, מַצִּילִין מִזּוֹן שְׁלוֹשׁ סְעוּדוֹת הָרְאוּי לְאָדָם לְאָדָם, וְהָרְאוּי לְבַהֲמָה לְבַהֲמָה; נִפְלָה בַּשַּׁחֲרִית, מַצִּילִין מִמֶּנָּה מִזּוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת; בַּמָּנַחָה, מַצִּילִין מִזּוֹן סְעוּדָה אַחַת.

בב. בְּמֶה דְּבָרִים אָמוּרִים, בְּמַצִּיל בְּכֻלָּם הֶרְבֵּה, אוֹ שֶׁהָיָה מִמֶּלֶא כְּלִי וּמוֹצִיאוֹ וּמַעֲרָה וְחוֹזֵר וּמִמֶּלֶא אוֹתוֹ שְׁנִיָּה הוּא שְׂאִין מַצִּיל, אֲלֵא מֶה שֶׁהוּא צָרִיךְ לוֹ; אָבֵל אִם הוֹצִיא כְּלִי אֶחָד הוֹצֵאָה אַחַת אֵף עַל פִּי שֵׁישׁ בּוֹ כְּמֶה סְעוּדוֹת, מִתֵּר.

בג. כִּיצַד: מַצִּיל סֵל מֶלֶא כְּכֻרֹת, אֵף עַל פִּי שֵׁישׁ בּוֹ כְּמֶה סְעוּדוֹת; וְעִגּוּל שְׁלִדְבִלָּה, וְחִבִּית שְׁלִיין. וְכֵן אִם פָּרַס טְלִיתוֹ, וְקִבֵּץ בָּהּ כָּל שִׁיכּוּל לְהוֹצִיא, וְהוֹצִיָּאָה מְלֵאָה בְּבֵת אַחַת מִתֵּר.

כד. אָמַר לְאַחֲרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַצִּיל מִזּוֹן שֶׁהוּא צָרִיךְ לוֹ, אוֹ כְּלִי אֶחָד שֶׁמִּחֲזִיק אֶפְלוֹ דָּבָר גָּדוֹל; וְהָרִי הוּא שְׁלִמְצִיל. אִם לֹא רָצָה הַמַּצִּיל לְקַחְתּוֹ, וְנִתְּנוֹ לְבַעֲלּוֹ מִתֵּר לוֹ לְטַל מִמֶּנּוּ אַחֵר הַשֶּׁבֶת, שֶׁכֹּר עָמְלוֹ; וְאִין זֶה שֶׁכֹּר שֶׁבֶת שֶׁהָרִי אִין שֵׁם מְלֵאכָה וְלֹא אִסּוּר, שְׁלֹא הוֹצִיאוֹ אֲלֵא בְּמָקוֹם מַעֲרָב.

כה. הַצִּיל פֶּת נִקְיָה, אֵינוֹ חוֹזֵר וּמַצִּיל פֶּת שְׂאִינָה נִקְיָה; אָבֵל אִם הַצִּיל פֶּת שְׂאִינָה נִקְיָה בַּתְּחִלָּה, חוֹזֵר וּמַצִּיל פֶּת נִקְיָה. וּמַצִּיל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים מֶה שֶׁהוּא צָרִיךְ לַשֶּׁבֶת, אִם הָיָה יוֹם הַכַּפּוּרִים בְּעָרֵב שֶׁבֶת. אָבֵל אֵינוֹ מַצִּיל בַּשֶּׁבֶת, לְיוֹם הַכַּפּוּרִים, וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר, לְיוֹם טוֹב; וְלֹא מִשֶּׁבֶת זֶה, לַשֶּׁבֶת הַבָּאָה.

כו. וּמֶה הוּא מַצִּיל לְלִבּוֹשׁוֹ לִבְשׁ כָּל שֶׁהוּא יָכוֹל לְלַבֵּשׁ וְעוֹטֵף כָּל שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲטֹף, וּמוֹצִיא. וְאוֹמַר לְאַחֲרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד לִבְשׁ וּמַתְעַטֵּף יָכֵלוּ, וּמוֹצִיא; וְהָרִי הוּא שְׁלוֹ כְּמוֹ הַמַּאֲכָל, שֶׁהָרִי מִן הַהִפְקָר זֹכִין.

כז. מִתֵּר לְהַצִּיל כָּל כְּתִבֵּי הַקֶּדֶשׁ שֵׁישׁ בַּחֲצֵר, לְחֲצֵר אַחֶרֶת שְׂבֹאוֹתוֹ הַמְּבוּי, וְאֵף עַל פִּי שְׁלֹא עָרְבוּ וּבִלְבָד שִׁיְהִיָּה לְמְבוּי שְׁלוֹשׁ מַחֲצוֹת, וְלַחֵי אֶחָד: וְהוּא שִׁיְהִיו כְּתוּבִין אֲשׁוּרִי, וּבִלְשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ. אָבֵל אִם הָיוּ כְּתוּבִין בְּכָל לָשׁוֹן, אוֹ בְּכֶתֶב אַחֵר אִין מַצִּילִין אוֹתָן, אֶפְלוֹ הָיָה שֵׁם עָרוֹב; וּבַחֲלָל, אִסּוּר לְקִרְוֹת בָּהֶם, אֲלֵא מִנִּיחָן בְּמָקוֹם הַתֵּרָף, וְהֵן מִתְאַבְּדִין מֵאֲלִיהֶן.

כח. הָיוּ כְּתוּבִין בְּסֵם וּבִסְקָרָה אֵף עַל פִּי שְׂאִינוֹ כְּתֵב שְׁלִקְיָמָה, הוֹאִיל וְהֵן כְּתוּבִין אֲשׁוּרִי וּבִלְשׁוֹן הַקֶּדֶשׁ, מַצִּילִין אוֹתָן.

הַגְּלִיּוֹן שֶׁלִּסְפָּרִים שְׁלֹמַעֲלָה וְשִׁלְמָטָה, וְשִׁבִּין פָּרָשָׁה לְפָרָשָׁה, וְשִׁבִּין דָּף לְדָף, וְשִׁבְתַּחֲלַת הַסֵּפֶר, וְשִׁבְסוּף הַסֵּפֶר אֵין מְצִילִין אוֹתָן. הַבְּרָכוֹת וְהַקְּמִיעִין אֶף עַל פִּי שֵׁישׁ בָּהֶן אוֹתִיּוֹת שְׁלֵשׁ, וּמַעֲנִינֹת הַרְבֵּה שֶׁלְתוֹרָה אֵין מְצִילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדִּלְקָה.

כּוּ. סֵפֶר תוֹרָה שֵׁישׁ בּוֹ לְלֶקֶט שְׁמוֹנִים וְחֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת מִתוֹךְ תְּבוֹת שְׁלֵמוֹת, וְאַפְלוֹ בְּכָלֶלָן "יִגַּר שְׁהִדוּתָא" (בראשית לא, מז), וְכֵן אִם הִיתָה בּוֹ פָּרָשָׁה שְׂאִין בָּהּ שְׁמוֹנִים וְחֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת, וְיֵשׁ בָּהּ הַזְכָּרוֹת כְּגוֹן "וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ" (במדבר י, לה) מְצִילִין אוֹתוֹ מִפְּנֵי הַדִּלְקָה. וּמְצִילִין תֵּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר, וְתֵיק תְּפִלִּין עִם הַתְּפִלִּין אֶף עַל פִּי שֵׁישׁ בְּתוֹכָן מְעוֹת.